

dr Kamil Sikora

Lublin, dnia 11 września 2017 r.

Katedra Prawa Administracyjnego

i Nauki o Administracji

Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

w Lublinie

**Autoreferat przedstawiający opis dorobku oraz osiągnięć naukowych
sporządzony dla celów postępowania habilitacyjnego**

I. Imię i nazwisko:

Kamil Sikora

**II. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe - z podaniem nazwy, miejsca i roku ich
uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej:**

1999 r. Dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego magistra prawa na podstawie egzaminu magisterskiego (z wynikiem bardzo dobrym) oraz pracy magisterskiej nt.: „*System organów państwowych w świetle postanowień Konstytucji z 1997 roku*”. Promotorem pracy był dr. hab. Antoni Pieniążek, prof. UMCS.

2006 r. Dyplom potwierdzający uzyskanie stopnia doktora nauk prawnych w zakresie prawa, nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie z dnia 28 września 2006 r. na podstawie obronionej w dniu 18 września 2006 r. rozprawy doktorskiej nt. „*Nadzór nad działalnością samorządu terytorialnego a samodzielność i publicznoprawna podmiotowość gminy*”, promotorem rozprawy był prof. zw. dr hab. Marian Zdyb, a recenzentami prof. zw. dr hab. Stanisław Wrzosek oraz prof. zw. dr hab. Jerzy Stelmasiak.

III. Informacje o doczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych:

Od 2001 roku - Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

- od 1 października 2001 r. do 30 września 2002 r. - doktorant w Katedrze Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji, Wydział Prawa i Administracji;

- od 1 października 2002 r. do 14 lutego 2007 r. asystent/doktorant w Katedrze Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji, Wydział Prawa i Administracji;
- od 15 lutego 2007 r. obecnie – adiunkt w Katedrze Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji, Wydział Prawa i Administracji.

**Od 2006 roku do 2007 roku - Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna
w Zamościu**

- od 1 października 2006 r. do 31 lipca 2007 r. – adiunkt

Od 2007 roku do 2016 roku - Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu

- od 1 października 2006 r. do 30 września 2016 r. – wykładowca

Ponadto współpracuję w ramach wykładów, konferencji, seminariów, studiów podyplomowych z Wydziałem Zamiejscowym UMCS w Puławach, a także z Wydziałem Prawa i Prawa Kanonicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz Wydziałem Prawa Wyższej Szkoły Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach. Prowadzę również w ramach umowy o dzieło wykłady, seminaria w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu, Wyższej Szkole Handlowej im. Króla Jana III Sobieskiego w Piotrkowie Trybunalskim oraz Wyższej Szkole Nauk Prawnych i Administracji z siedzibą w Wołominie. W latach 2007-2010 byłem związany z Centrum Szkolenia Samorządu i Administracji (CSSA) w Lublinie poprzez prowadzenie wykładów i seminariów w ramach Podyplomowych Studiów Administracji i Zarządzania organizowanych dla kadry kierowniczej jednostek administracji publicznej.

IV. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (t. j. Dz. U. z 2016 r, poz. 882)

a. tytuł osiągnięcia naukowego:

Monografia pt. „Istota i charakter prawny aktów prawa miejscowego w zakresie ich sądowniczoadministracyjnej kontroli”, Lublin 2017

- b. autor, tytuł publikacji, nazwa wydawnictwa, miejsce i rok wydania

Kamil Sikora, *Istota i charakter prawny aktów prawa miejscowego w zakresie ich sądowoadministracyjnej kontroli*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2017, ss. 526. ISBN 978-83-227-9005-2

- c. omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

1. Przedmiot i cel oraz uzasadnienie tematu

Przedmiotem opracowania są akty prawa miejscowego organów samorządu terytorialnego oraz terenowych organów administracji rządowej z ukierunkowaniem na ich sądowoadministracyjną kontrolę realizowaną w I instancji przez wojewódzkie sądy administracyjne. Obecnie akty prawa miejscowego w polskim porządku prawnym mają ugruntowaną pozycję, lecz zasady dotyczące ich stanowienia, a także obowiązywania oraz kontroli podlegały na przestrzeni czasu zmianom. Początków tej kategorii aktów normatywnych doszukiwać się należy w art. 3 Konstytucji RP z dnia 17 marca 1921 r. (Dz.U. nr 44, poz. 267 ze zm.), ustawodawca przewidywał bowiem, że państwo miało przekazać organom samorządowym właściwy zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa. To jakże słuszne i szczerne założenie przyjęte w Konstytucji marcowej podlegało jednak stopniowo ograniczeniom, gdyż punkt ciężkości stanowienia aktów prawa miejscowego z organów samorządowych został przerzucony na organy administracji rządowej, szczególnie wojewodów. Kolejnym aktem w którym podjęta została problematyka aktów prawa miejscowego była Konstytucja z dnia 23 kwietnia 1935 r. (Dz.U., nr 30, poz. 227.), jednakże jej przepisy nie stanowiły już o przekazaniu części ustawodawstwa samorządom, lecz – jak wynikało z art. 75 ust. 2 – to samorzady miały prawo w zakresie wyznaczonym ustawą wydawać dla swojego obszaru normy obowiązujące pod warunkiem ich zatwierdzenia przez powołaną w tym celu władzę nadzorczą. Istotne zmiany w ramach prezentowanej problematyki nastąpiły po zakończeniu II wojny światowej. Po 1945 r. w zakresie prawotwórstwa terenowego nadal obowiązywały międzywojenne przepisy, lecz ich praktyczna przydatność wobec istotnej odmienności funkcjonowania administracji była niewielka. Stopniowo wprowadzano „nową koncepcję” dotyczącą funkcjonowania rad narodowych, co ugruntowano na mocy przepisów ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz.U., nr 14, poz. 130 ze zm.). Wszystkie kompetencje władz administracji ogólnej i samorządu terytorialnego, a nawet kompetencje

niektórych organów administracji niezespólonej, zostały przekazane radom narodowym, które jako terenowe organy jednolitej władzy państwowej zostały upoważnione do wydawania przepisów prawnych na mocy upoważnień ustawowych. Likwidując dwutorowość administracji zdecydowano o monopolu organów państwowych w przedmiocie tworzenia prawa na szczeblu centralnym i lokalnym.

Do reaktywowania samorządu terytorialnego przyczyniły się zmiany społeczne, gospodarcze, a przede wszystkim polityczne i ustrojowe na przełomie 1989 i 1990 r., doprowadzając do zasadniczych zmian w strukturze i kompetencjach władz lokalnych. Zdecydowano o likwidacji wojewódzkich rad narodowych i przywróceniu dualizmu władzy w terenie. Organy samorządu terytorialnego (gminy samorządowe) zostały w znacznym stopniu usamodzielnione, zmieniono bowiem zasadniczo układ prawnoustrojowy i kompetencje władz lokalnych, dzięki czemu akty prawa miejscowego mogły być wydawane przez organy gminy jako tzw. przepisy gminne, a także przez terenowe organy administracji rządowej jako tzw. akty prawa miejscowego.

Istotny przełom w problematyce tworzenia aktów prawa miejscowego nastąpił wraz z uchwaleniem Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. nr 78, poz. 483 ze zm.) , albowiem problematyka dotycząca stanowienia aktów prawa miejscowego zyskała wymiar konstytucyjny. W obowiązującym porządku prawnym RP, zgodnie z dyspozycją art. 87 Konstytucji RP, źródłami prawa powszechnie obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej są: konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe, rozporządzenia oraz jak wynika z art. 94 Konstytucji RP, akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania organów, które je ustanowiły. W ramach tej kategorii aktów normatywnych mieszczą się akty prawne wydawane zarówno przez organy samorządu terytorialnego, jak i terenowe organy administracji rządowej. Organy te dysponują prawem stanowienia aktów prawa miejscowego, zobowiązane są działać w tym zakresie na podstawie i w granicach uprawnień przyznanych im w ustawie. Zauważalne jest, że regulacja konstytucyjna dotycząca aktów prawa miejscowego jest dość powściągliwa w tym zakresie. Wynika to z założeń przyjętych przez ustrojodawcę, który stanął na stanowisku, że ta część systemu źródeł prawa, rodzaje składających się nań aktów prawnych i zakres ich regulacji mają stanowić przedmiot rozstrzygnięć ustawowych, dając tym samym wyraz stanowisku, że materie te nie mają konstytucyjnego, lecz ustawowe odniesienie do ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.), ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 814 ze zm.), ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 486 ze zm.), ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji

rządowej w województwie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 525 ze zm.). Należy także mieć na uwadze, że w przedmiocie sądowoadministracyjnej kontroli aktów prawa miejscowego istotne są rozwiązania prawne ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (T.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 718 ze zm.) jako aktu o charakterze podstawowym i generalnym zarazem, względem którego przepisy ustrojowych ustaw samorządowych oraz ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie mają charakter przepisów szczególnych. Faktycznie znacząco wpływają one na wyznaczenie zakresu przedmiotowego i podmiotowego kontroli aktów prawa miejscowego.

W demokratycznym państwie prawnym istotną cechą systemu prawa jest jego jedność, wewnętrzna spójność oraz komplementarność jego norm. System wolny od wewnętrznych sprzeczności logicznych, prakseologicznych i merytorycznych jest gwarancją poprawnego prawodawstwa. Ustawodawca w celu zapewnienia zgodności stanowionych aktów prawa miejscowego z innymi aktami prawa powszechnie obowiązującego stworzył system kontroli prawnej tych aktów, który ma dbać o realizację idei jedności systemu prawa w RP.

Aktami prawa miejscowego określa się akty stanowione przez organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej. Podstawą ich tworzenia jest upoważnienie ustawowe, stanowią one element źródeł prawa powszechnie obowiązującego w RP, lecz obowiązują wyłącznie na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Możliwość wydania przepisów prawnych na szczeblu lokalnym wiąże się z powinnością terenowych organów administracji publicznej uprawnionych do stanowienia prawa. Polega ona: po pierwsze – na potrzebie powiązania części regulacji prawnych z warunkami i potrzebami lokalnymi, a po drugie – na bieżącym reagowaniu na różnorakie zdarzenia losowe wymagające szybkiej reakcji i sprawnej interwencji prawa. Wyposażenie organów terenowych w kompetencje prawotwórcze oznacza decentralizację procesu prawotwórczego, jednakże istotne jest to, że akty prawa miejscowego powinny być zawsze podporządkowane prawu „ogólnopanstwowemu”, ponieważ odstępstwo od tej zasady zmieniłoby decentralizację w autonomię, niezgodną z Konstytucją RP.

Akty prawa miejscowego zostały potraktowane w Konstytucji RP jako odrębna kategoria źródeł prawa powszechnie obowiązującego, o czym świadczy dyspozycja art. 87 ust. 2. Ta kategoria źródeł prawa traktowana jest często jako „mniej ważna”, może nawet o niej zapominamy, skupiając się na głównych aktach prawa powszechnie obowiązującego, podczas gdy okazuje się, że akty prawa miejscowego odgrywają bardzo ważną rolę z punktu widzenia nie tylko prawa administracyjnego, ale i z punktu widzenia bieżącego

funkcjonowania, codziennej egzystencji, będąc istotnym elementem funkcjonowania wspólnot na poziomie lokalnym i regionalnym.

Szczególony charakter i znaczenie aktów prawa miejscowego uwidacznia się przez kilka ważnych argumentów.

Po pierwsze, mamy tu do czynienia z aktami normatywnymi, za których stanowienie odpowiadają organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej. Szczególnie zatem organy samorządu terytorialnego mają prawo stanowienia, w wymiarze ograniczonym terytorialnie, powszechnie obowiązujących przepisów prawa, będących wyrazem ich uczestnictwa w wykonywaniu zadań publicznych, a zatem w sprawowaniu władzy publicznej.

Po drugie, wyposażenie organów samorządu terytorialnego, a także terenowych organów administracji rządowej, uznać należy za przejaw decentralizacji prawotwórczej. Jest to wyrazem przeniesienia ciężaru stanowienia norm prawnych powszechnie obowiązujących z poziomu centralnego na poziom lokalny. Oznacza to, że stanowienie aktów prawa miejscowego w jakimś stopniu jest uzupełnieniem procesu prawotwórczego odbywającego się na poziomie centralnym. Jest to w demokratycznym państwie prawnym, urzeczywistniającym zasady pomocniczości i decentralizacji władzy publicznej, zachowanie pożądane, ponieważ większość zadań publicznych, wiążących się z zaspokajaniem lokalnych, codziennych potrzeb mieszkańców, podlega realizacji w terenie. Ich skuteczne i efektywne wykonywanie możliwe jest jedynie przez zapewnienie organom działającym w terenie prawnej możliwości stanowienia przepisów prawa.

Po trzecie, specyfika lokalna, odmienności, zróżnicowanie potrzeb i możliwości ich realizacji uwypuklają znaczące różnice, jakie mają miejsce w poszczególnych obszarach jednostek podziału terytorialnego. Istnieje zatem konieczność i potrzeba powiązania tych odmienności z kompetencją do stanowienia lokalnie obowiązujących przepisów prawa. Nie każde bowiem problematyczne zagadnienie można rozwiązać na poziomie władzy centralnej. Jedynie organy władzy lokalnej, będące blisko lokalnej społeczności, są w stanie zabezpieczyć miejscowe potrzeby przez efektywne i skuteczne wykonywanie zadań publicznych o znaczeniu lokalnym. Władza centralna częstokroć nie jest w stanie uwzględnić tych wszystkich odmienności i lokalnych odrębności przy stanowieniu przepisów prawa.

Czwarty argument wiąże się z potrzebą szybkości reakcji na zaistniałe problemy, zdarzenia wymagające natychmiastowego działania. Jedynie władze lokalne są w stanie podołać takiemu wyzwaniu i przez stanowienie lokalnie obowiązujących przepisów prawa sprostać społecznym oczekiwaniom efektywnego i skutecznego działania. Wszystkie

wymienione argumenty świadczą o tym, jak szczególną rolę i jak szczególne miejsce zajmują akty prawa miejscowego w konstytucyjnym systemie źródeł prawa powszechnie obowiązującego.

Celem opracowania była analiza aktów prawa miejscowego w zakresie ich kontroli sądowoadministracyjnej. Sprawny system kontrolowania działalności prawotwórczej organów samorządu terytorialnego oraz terenowych organów administracji rządowej w zakresie stanowienia aktów prawa miejscowego ukierunkowany jest bowiem na kontrolowanie efektów tej działalności, będąc tym samym wyrazem tzw. kontroli następczej. Kontrolę aktów prawa miejscowego realizują sądy administracyjne w trybie kontroli bezpośredniej, gdy dochodzi do faktycznego, bezpośredniego kontaktu sądu administracyjnego z aktem prawa miejscowego przez rozpatrywanie skargi. Ponadto kontrola przed sądem administracyjnym jest dokonywana także w trybie pośrednim, gdy przedmiotem skargi jest rozstrzygnięcie nadzorcze organu nadzoru wydane w stosunku do aktu prawa miejscowego. Orzeczenie dotyczące rozstrzygnięcia nadzorczego będzie pośrednio oddziaływać również na dalszy los aktu prawa miejscowego, przy czym pośredni tryb kontroli może mieć zastosowanie jedynie względem samorządowych aktów prawa miejscowego. Zamierzeniem autora jest skoncentrowanie się na kontroli realizowanej przez wojewódzkie sądy administracyjne, a także ukazanie związku między stanowieniem aktów prawa miejscowego (lub jego brakiem), ich kontrolą realizowaną przez sądy administracyjne, a interesem prawnym i faktycznym jednostki.

Dla realizacji przyjętego założenia badawczego konieczne jest przedstawienie istoty i charakteru prawnego aktów prawa miejscowego, reguł i zasad dotyczących ich stanowienia, a także określenie zakresu podmiotowego i przedmiotowego kontroli realizowanej przez sądy administracyjne, z uwzględnieniem jej skutków.

Problematyka aktów prawa miejscowego jako przedmiotu sądowoadministracyjnej kontroli nie była dotychczas przedmiotem odrębnego opracowania monograficznego. Analiza istoty aktów prawa miejscowego jest niewątpliwie ważna i potrzebna, a także niezbędna z punktu widzenia lokalnego wyrazu decentralizacji prawotwórstwa. Konieczne jest przedstawienie kompleksowego podejścia do prezentowanej problematyki jako przedmiotu sądowoadministracyjnej kontroli wyrażającej dbałość o zapewnienie ochrony interesów indywidualnych i zbiorowych podmiotów wnoszących skargi. System kontroli legalności aktów prawa miejscowego gwarantuje bowiem jednostce większy wpływ na treść stanowionego prawa lokalnego oraz większe możliwości jego wyeliminowania z porządku prawnego w sytuacji sprzeczności z ustawami i Konstytucją RP, niż ma to miejsce odnośnie do przepisów prawa stanowionych na poziomie centralnym. Istotnym jest poddanie analizie prawa

jednostki do wnoszenia skargi do sądu administracyjnego, inicjując przeprowadzenie abstrakcyjnej kontroli legalności aktów prawa miejscowego, podczas gdy takiego rozwiązania nie ma w odniesieniu do prawa stanowionego na poziomie władzy centralnej. Ważne jest wykazanie słuszności tego rozwiązania, ponieważ normatywny charakter aktów prawa miejscowego stanowionych przez organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej na podstawie i w granicach upoważnień ustawowych oznacza, że akty te zawierają wypowiedzi wyznaczające adresatom określony sposób zachowania, przybierając formę nakazu, zakazu bądź uprawnienia, dlatego bezwzględnie muszą podlegać kontroli sądowoadministracyjnej. Akty prawa miejscowego nie mają bowiem charakteru autonomicznego, choć upoważnienie do ich wydania nie musi określać wytycznych co do treści aktu prawa miejscowego, co istotnie różni je od rozporządzeń wykonawczych do ustaw.

2. Metoda badawcza

Opracowanie przygotowane zostało z dominującym wykorzystaniem metody dogmatyczno-prawnej, gdyż podstawowym materiałem normatywnym jest treść postanowień Konstytucji RP, a także ustaw bezpośrednio dotyczących stanowienia aktów prawa miejscowego oraz ich kontroli sądowoadministracyjnej. Analizie poddawane były więc normy prawne zawarte w aktach powszechnie obowiązującego prawa krajowego, w zakresie jakim odnoszą się one do tematyki prezentowanego opracowania. Dla realizacji celu badawczego konieczne było zastosowanie reguł wykładni językowej, które okazały się jednak niewystarczające do wyinterpretowania treści norm zawartych w przepisach prawa. W takiej sytuacji pomocne okazały się reguły wykładni systemowej oraz funkcjonalnej. Pierwsza ze wskazanych reguł dopuszcza odniesienie się do całego systemu prawa, druga natomiast bezpośrednio wskazuje na cele i funkcję przedmiotowych regulacji. Ponadto w opracowaniu w charakterze uzupełniającym dla zagadnień dogmatyczno-prawnych wykorzystana została również metoda prawnoporównawcza oraz historyczna celem ukazania i analizy zmian jakie zachodziły w przedmiocie sądowoadministracyjnej kontroli aktów prawa miejscowego na tle obowiązujących regulacji prawnych.

W ramach przyjętej głównej metody badawczej w opracowaniu dokonałem szerokiej analizy orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego oraz sądów administracyjnych. Przyjęta metoda badawcza wpłynęła również na konieczność przedstawienia oraz interpretacji dorobku doktryny prawa administracyjnego, w tym przede wszystkim prawa samorządu terytorialnego oraz postępowania administracyjnego i sądowoadministracyjnego. Pozwoliło mi to na ukazanie najważniejszych poglądów przedstawicieli nauki prawa związanych z przedmiotem opracowania. Uzupełniając wykorzystałem także opracowania z zakresu prawa

konstytucyjnego co pozwoliło na ukazanie tejże problematyki na tle przejętych przez ustrojodawcę norm prawnych w zakresie źródeł prawa ze szczególnym uwzględnieniem aktów prawa miejscowego.

Opracowanie nie posiada charakteru prawnoporównawczego w odniesieniu do systemów prawnych innych państw, gdyż celem moim było skoncentrowanie się na polskich rozwiązaniach prawnych dotyczących istoty i charakteru aktów prawa miejscowego w zakresie ich sądowoadministracyjnej kontroli.

3. Teza badawcza

Na podstawie powyższych rozważań, przyjąłem następującą tezę badawczą, którą weryfikowałem w opracowaniu.

Akty prawa miejscowego, będąc podstawowym źródłem prawa powszechnie obowiązującego, są wyrazem samodzielności prawotwórczej organów władzy lokalnej w zakresie stanowienia prawa na tle dualistycznego modelu administracji publicznej w RP, przez co wpływają na kształt praw i obowiązków członków lokalnych i regionalnych wspólnot, stanowiąc istotny przedmiot kontroli realizowanej przez sądy administracyjne, której wykonywanie jest podstawą ochrony praw podmiotowych tych jednostek.

Stanowienie aktów prawa miejscowego, szczególnie w aspekcie działania organów władzy samorządowej, jest jednoznacznym wyrazem realizacji zasady pomocniczości i decentralizacji władzy publicznej w RP. Z uwagi na to, że akty prawa miejscowego mają walor prawa powszechnie obowiązującego, konieczne jest istnienie mechanizmów kontrolnych zarówno w przedmiocie ich stanowienia, jak i w sytuacji tzw. bezczynności prawotwórczej. W tym kontekście niezbędne jest funkcjonowanie niezależnego sądownictwa administracyjnego, które przez realizowanie wymiaru sprawiedliwości sprawuje kontrolę legalności działania podmiotów administracji publicznej. Jednym z ważniejszych jej aspektów jest kontrola aktów prawa miejscowego organów jednostek samorządu terytorialnego oraz terenowych organów administracji rządowej. Jej sprawne, skuteczne i efektywne wykonywanie niewątpliwie wpływa na ochronę praw podmiotowych jednostki.

4. Struktura pracy

Przedmiot opracowania, jak również przyjęta teza badawcza przesądziły o układzie pracy. Monografia składa się z wstępu, pięciu rozdziałów, z których każdy opatrzony jest uwagami wstępnymi oraz zakończenia.

Celem rozdziału pierwszego jest przybliżenie podstawowych zagadnień dotyczących miejsca aktów prawa miejscowego w ramach obowiązującego porządku prawnego w RP. Istotne jest zaprezentowanie systemu źródeł prawa powszechnie obowiązującego w świetle

postanowień Konstytucji RP i przedstawienie na tym tle aktów prawa miejscowego jako aktów o charakterze podstawowym. Ich szczególna pozycja w systemie jest bowiem nie tylko powiązana z zasadą podziału i równowagi władz publicznych, lecz przede wszystkim z zasadą pomocniczości i decentralizacji władzy publicznej w państwie. Akty prawa miejscowego wyróżniają się na tle innych źródeł prawa następującymi cechami: generalnością, abstrakcyjnością, normatywnym i powszechnym charakterem, a przede wszystkim ograniczeniem co do terytorialnego zakresu obowiązywania oraz związaniem ich treści normatywnych ramami ustawowymi. Akty prawa miejscowego nie stanowią jednolitej kategorii rodzajowej, można zatem dokonywać w ich ramach różnorodnych podziałów, choćby na samorządowe akty prawa miejscowego czy akty terenowych organów administracji rządowej, co znajdzie odzwierciedlenie w treści niniejszego rozdziału.

Rozdział drugi dotyczy problematyki stanowienia aktów prawa miejscowego. Uprawnienie w tym zakresie przyznał ustawodawca organom samorządu terytorialnego, a także terenowym organom administracji rządowej. Szczególnie na tle samorządowych aktów prawa miejscowego uwidacznia się zasada, że stanowienie przynależy jest organom stanowiącym poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, lecz nie można zapominać o uprawnieniach organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego oraz organów związków komunalnych, jak również o dopuszczalności stanowienia aktów prawa miejscowego w drodze porozumienia. Na tle samorządowych aktów prawa miejscowego uwidacznia się szczególna sytuacja mająca związek z wykonywaniem nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego, ponieważ może dojść do zastępczego stanowienia prawa miejscowego przez organy nadzorcze. W odniesieniu do terenowej administracji rządowej uprawnienie w zakresie stanowienia aktów prawa miejscowego przynależy jest wojewodzie oraz organom administracji niezespólonej. Akty prawa miejscowego mają różny zakres przedmiotowy. Wyodrębnia się bowiem akty o tzw. wykonawczym charakterze i akty ustrojowo-organizacyjne, pośród których znaczącą rolę odgrywają statuty jednostek samorządu terytorialnego. Swoją odmienność ukazują też akty zawierające tzw. przepisy porządkowe. Co istotne, także w ramach aktów planowania odnajdujemy akty prawa miejscowego. Podstawowe znaczenie mają tutaj miejscowe (gminne) plany zagospodarowania przestrzennego oraz programy mające na celu ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko. Pośród form stanowienia aktów prawa miejscowego dominuje forma uchwały w odniesieniu do aktów stanowionych przez organy samorządu terytorialnego, a w przypadku terenowej administracji rządowej – zarządzenia i rozporządzenia.

Trzeci rozdział jest poświęcony sądowoadministracyjnej kontroli aktów prawa miejscowego. Sprawowanie przez sądy administracyjne wymiaru sprawiedliwości w istotny sposób wiąże się z wykonywaniem kontroli legalności działania organów administracji publicznej, zarówno rządowej, jak i samorządowej. Akty prawa miejscowego stanowią istotną i ważną część odnośnie do przedmiotu rozstrzygnięć sądów administracyjnych z punktu widzenia ochrony jednostkowych interesów podmiotów skarżących. Ich kontrola może przebiegać dwutorowo. Może ona przybrać bezpośredni charakter przez wykorzystanie w tym celu instytucji skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego, określanej częstokroć mianem tzw. skargi powszechnej wnoszonej w trybie i na zasadach określonych w przepisach ustrojowych ustaw samorządowych oraz ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie. Istnieje również tryb kontroli pośredniej aktów prawa miejscowego, możliwy do zastosowania jedynie wobec samorządowych aktów prawa miejscowego, gdyż wiąże się on ze złożeniem skargi na rozstrzygnięcie nadzorcze organu nadzoru. Wojewódzkie sądy administracyjne, rozpatrując takie skargi, pośrednio oddziałuje na dalszy „los” aktu prawa miejscowego, w stosunku do którego w ramach procedury nadzorczej zostało wydane rozstrzygnięcie nadzorcze.

Przedmiotem analizy rozdziału czwartego jest zagadnienie beczynności prawotwórczej w zakresie stanowienia aktów prawa miejscowego jako przedmiotu kontroli sądowoadministracyjnej. Kontrolą może być objęty nie tylko faktycznie istniejący akt prawa miejscowego, będący efektem końcowym procesu stanowienia; możliwe jest też wniesienie skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego z uwagi na stan beczynności po stronie organu uprawnionego do stanowienia prawa w sytuacji braku realizacji kompetencji prawotwórczych przez ten organ w przedmiocie stanowienia aktu prawa miejscowego. Dokonanie oceny, czy mamy do czynienia z beczynnością, jest niestety utrudnione, ponieważ na przeszkodzie staje szczególny charakter upoważnienia ustawowego do stanowienia aktów prawa miejscowego. Ich stanowienie „na podstawie i w granicach ustawnego upoważnienia” jest wyrazem luźniejszej, niż ma to miejsce w relacji między rozporządzeniem wykonawczym a ustawą, więzi między aktem prawa miejscowego a ustawą zawierającą upoważnienie do ich stanowienia. Ponadto ustawodawca w treści regulacji materialnego prawa administracyjnego bardzo często nie rozstrzyga jednoznacznie, czy wydanie aktu prawa miejscowego jest realizacją obowiązku prawnego organu samorządu terytorialnego lub terenowego organu administracji rządowej czy też jest jedynie prawem tego organu, z którego może, ale nie musi skorzystać.

Ostatni rozdział dotyczy analizy poszczególnych form rozstrzygnięć podejmowanych przez wojewódzkie sądy administracyjne w ramach bezpośredniej oraz pośredniej kontroli legalności aktów prawa miejscowego. System kontroli realizowanej przez sądy administracyjne jest ukierunkowany na ochronę obiektywnie istniejącego porządku prawnego, co widać wyraźnie w tym, że jedynym dopuszczalnym kryterium kontroli aktów prawa miejscowego jest legalność. Wojewódzki sąd administracyjny nie jest związany granicami skargi, rozstrzyga w granicach danej sprawy, nie będąc przy tym związanym zarzutami oraz wnioskami ujętymi w skardze i powołaną przez stronę skarżącą podstawą prawną (z zastrzeżeniem art. 57a p.p.s.a.). Z tego powodu można spodziewać się różnego rodzaju rozstrzygnięć podejmowanych przez wojewódzkie sądy administracyjne, których forma zależna jest od trybu zastosowanej kontroli względem aktów prawa miejscowego, jak również tego, czy przedmiotem kontroli jest samorządowy akt prawa miejscowego czy akt stanowiony przez terenowy organ administracji rządowej.

5. Wnioski (Wyniki badań)

Przeprowadzona w niniejszej pracy analiza istoty i charakteru prawnego aktów prawa miejscowego w zakresie ich sądowoadministracyjnej kontroli pozwala na wyprowadzenie następujących wniosków:

Po pierwsze, akty prawa miejscowego są istotnym i niezmiennie ważnym źródłem prawa w Polsce, biorąc pod uwagę odmiennność terytorialną poszczególnych społeczności lokalnych oraz mając na względzie ich odrębność i samodzielność w działaniu. Ich stanowienie jest wyrazem decentralizacji prawotwórczej. Należy je traktować jako dopełnienie procesu stanowienia prawa na szczeblu centralnym.

Po drugie, w znacznej części kształtowanie praw i wolności mieszkańców wspólnot lokalnych i regionalnych, powiązanych z wykonywaniem zadań publicznych o znaczeniu lokalnym, odbywa się przez działanie uchwałodawczych i wykonawczych organów jednostek samorządu terytorialnego, zatem przy zastosowaniu samorządowych aktów prawa miejscowego, które w dużo większym stopniu mają wpływ na kształtowanie praw i wolności tych wspólnot niż akty prawa miejscowego stanowione przez terenowe organy administracji rządowej.

Po trzecie, akty prawa miejscowego, będąc prawem stanowionym, mają normatywny charakter. Zawierają one wypowiedzi dyrektywne, wyznaczające adresatom sposób zachowania się w postaci nakazów i zakazów lub kształtujące ich uprawnienia. Normy prawne w akcie prawa miejscowego powinna cechować abstrakcyjność i generalność. Charakter generalny mają normy określające adresata przez wskazanie cech, a nie przez konkretne

wskazanie z imienia (nazwy). Abstrakcyjność oznacza, że nakazywane, zakazywane albo dozwolone postępowanie ma miejsce w pewnych okolicznościach, z reguły powtarzalnych, a nie w jednej konkretnej sytuacji (sprawie). Chodzi o reglamentację obejmującą nieograniczoną liczbę przypadków, a nie będącą jednorazową i niepowtarzalną.

Po czwarte, stanowienie aktów prawa miejscowego odbywa się jedynie na podstawie i w granicach upoważnienia ustawowego, co oznacza, że posiadają one pozycję zależną w hierarchii źródeł prawa. Ustawowe upoważnienie do stanowienia aktów prawa miejscowego musi być wyraźne, a nie oparte wyłącznie na domniemaniu czy wykładni celowościowej. Brak takiego upoważnienia oznacza brak kompetencji prawotwórczej, uniemożliwiający władcze wkraczanie powszechnie obowiązujących źródeł prawa w uprawnienia i obowiązki podmiotów usytuowanych na zewnątrz struktury administracji publicznej.

Po piąte, ustawowe upoważnienie może przybrać postać szczegółowego upoważnienia ustawowego albo upoważnienia generalnego (tzw. blankietowego). Stanowi to podstawę do wyróżnienia konkretnych rodzajów aktów prawa miejscowego. Jest to zasadnicza różnica w porównaniu z rozporządzeniami, które zawsze wymagają szczegółowego upoważnienia ustawowego, skonstruowanego zgodnie z wymogami przewidzianymi w art. 92 ust. 1 Konstytucji RP.

Po szóste, akty prawa miejscowego, zwłaszcza gdy oddziałują na prawa i wolności obywateli, obowiązkowo muszą podlegać kontroli, jednakże realizowanej jedynie przy zastosowaniu kryterium legalności. Jedną z podstawowych ich postaci jest ta wykonywana przez sądy administracyjne, będąc przy tym wyrazem sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Kontrola może przebiegać dwutorowo. Po pierwsze, jako kontrola bezpośrednia, mająca zastosowanie do obu kategorii aktów prawa miejscowego, czyli samorządowych i tych stanowionych przez terenowe organy administracji rządowej. Jej realizowanie dokonuje się przez skargę do sądu administracyjnego na akty prawa miejscowego. Po drugie, jako kontrola pośrednia, mająca zastosowanie tylko do samorządowych aktów prawa miejscowego, gdy przedmiotem skargi jest rozstrzygnięcie nadzorcze będące jednocześnie formą kontroli legalności aktu prawa miejscowego przez organ nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego. Sąd administracyjny, orzekając o rozstrzygnięciu nadzorczym, orzeka także pośrednio o akcie prawa miejscowego, który był przedmiotem rozstrzygnięcia nadzorczego.

Po siódme, problematyka skargi do sądu administracyjnego jest przedmiotem regulacji przepisów ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (jako *lex generalis*), jednakże jej zakres przedmiotowy i podmiotowy podlega zawężeniu w następstwie

rozwiązań prawnych ustaw samorządowych (ustawa o samorządzie gminnym, ustawa o samorządzie powiatowym, ustawa o samorządzie województwa) oraz ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie – jako *lex specialis*, gdyż podmiot skarżący musi wykazać w skardze naruszenie indywidualnego interesu prawnego aktem prawa miejscowego. Oznacza to, że skarga z art. 101 u.s.g., art. 87 u.s.p., art. 90 u.s.w. oraz art. 63 u.w.a.r.w. nie ma charakteru *actio popularis*.

Po ósme, ustawodawca z dniem 1 czerwca 2017 r., wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r., poz. 935), zdecydował o rezygnacji z ustawowej przesłanki wezwania do usunięcia naruszenia prawa, która dotychczas warunkowała możliwość wniesienia skargi do sądu administracyjnego. Wprowadzenie takiego rozwiązania argumentowano tym, że wzywane do usunięcia naruszenia prawa organy bardzo rzadko odpowiadały na wezwanie, dlatego zdecydowano o usunięciu tej przesłanki, co z założenia ma przyczynić się do przyspieszenia biegu postępowania. Rozwiązanie powyższe należy ocenić ze wszech miar pozytywnie. Ponadto utrzymano dotychczasowe rozwiązanie, że wniesienie skargi do sądu administracyjnego nie jest ograniczone żadnym terminem.

Po dziewiąte, za iluzoryczną uznać należy sądowoadministracyjną kontrolę w zakresie bezczynności prawotwórczej związanej ze stanowieniem aktów prawa miejscowego, czego wyrazem jest skarga z art. 101a u.s.g., art. 88 u.s.p., art. 91 u.s.w. oraz 64 u.w.a.r.w. U podstaw takiego stanu rzeczy leży niewątpliwie nieprecyzyjność obowiązujących regulacji prawnych. Skargę można wnieść, gdy nie ma aktu prawa miejscowego, a jego wydanie było obowiązkowe. Ponadto należy zauważyć brak określenia przez ustawodawcę formy rozstrzygnięcia dla sądu administracyjnego w sytuacji, gdy uwzględni on skargę na bezczynność. W związku z tym trzeba postulować zmiany, które powinny iść w kierunku zastosowania rozwiązań obowiązujących przy zaskarżalności bezczynności dotyczącej wydania aktów indywidualnych.

Po dziesiąte, należałoby również, co jest coraz częściej podkreślane w doktrynie, zastanowić się nad kompleksową regulacją ustawową dotyczącą stanowienia aktów prawa miejscowego przez organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej. Warto postulować „wyjęcie” z ustrojowych ustaw samorządowych oraz z ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w terenie tej problematyki, a także stworzenie oddzielnej, całościowej regulacji w tym zakresie.

Reasumując, należy stwierdzić, że akty prawa miejscowego nie stanowią jednolitej kategorii rodzajowej, można zatem dokonywać w ich ramach różnorodnych podziałów, choćby

na samorządowe akty prawa miejscowego oraz akty terenowych organów administracji rządowej. Jako źródła prawa o lokalnym lub regionalnym zasięgu działania (obowiązywania), stanowią one – o ile zostały prawidłowo ukształtowane – niezmiennie ważne dopełnienie źródeł prawa o charakterze powszechnie obowiązującym. Tworzą bowiem istotny element dostosowania norm wynikających z ustaw do warunków poszczególnych lokalnych społeczności, mających wpływ na sytuację prawną członków wspólnot samorządowych.

Zawarta w Konstytucji RP możliwość stanowienia aktów o charakterze powszechnie obowiązującym na obszarze właściwości lokalnej konkretnego organu, który je wydał, przyczyniła się do elastyczności w zakresie dostosowania norm prawnych o charakterze powszechnie obowiązującym do warunków miejscowych, dzięki czemu można uniknąć schematyzmu, który mógłby prowadzić bądź do nadmiernej szczegółowości w zakresie regulacji zagadnień występujących wyłącznie w określonym rejonie kraju, bądź do luk normatywnych w zakresie spraw o charakterze lokalnym. W związku z tym istotne jest właściwe unormowanie problematyki aktów prawa miejscowego w całym systemie prawa. Należy zwrócić uwagę, że cechą charakterystyczną źródeł prawa miejscowego jest prawem dopuszczalne zróżnicowanie regulowania rodzajowo tych samych kwestii na różnych obszarach. Trzeba mieć na uwadze, że unormowania prawne powinny uwzględniać często specyficzne uwarunkowania lokalne. Przyznanie uprawnień prawodawczych organom lokalnym pozwala na przybliżenie prawodawcy do regulowanych prawem sytuacji oraz stanowi gwarancję ich lepszej znajomości. Możliwość różnorodnej regulacji tych samych rodzajowo kwestii na różnych obszarach jest możliwe właśnie dzięki aktom prawa miejscowego.

Podstawy prawne do stanowienia „terenowych źródeł prawa” ustawodawca normuje przede wszystkim w art. 87 ust. 2 Konstytucji RP, zaliczając do źródeł prawa powszechnie obowiązującego akty normatywne obowiązujące na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Zgodnie z art. 94 Konstytucji RP organy samorządu terytorialnego oraz terenowe organy administracji rządowej, na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, stanowią akty prawa miejscowego, czyli źródła prawa o charakterze powszechnie obowiązującym na obszarze ich działania. Niewątpliwie podstawy konstytucyjne dla uprawnień prawotwórczych samorządu terytorialnego odnajdujemy w art. 16 ust. 2 Konstytucji RP, który stanowi, że samorząd uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej, a przysługującą mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.

Mając na uwadze można wskazać następujące przesłanki tworzenia aktów prawa miejscowego są następujące. Po pierwsze, założenia racjonalizacji działań prawotwórczych, mówiące o tym, że szczegółowe regulacje zagadnień przez organy centralne nie są wskazane, bowiem nie jest im trudniej uwzględnić specyfikę potrzeb lokalnych społeczności. Po drugie, istnieją problemy prawne o ograniczonym zasięgu terytorialnym. Nie mając wymiaru ogólnokrajowego, są trudne do jednolitego uregulowania. Mieści się tu też problem realizacji i rozumienia zasady pomocniczości w skali całego kraju, w związku z czym powinny zostać pozostawione do regulacji przez organy terenowe. Po trzecie, nie jest zasadne ani możliwe, by organy centralne regulowały wszystkie kwestie mogące wystąpić w przyszłości w terenie. Po czwarte, w sytuacji nagłego, losowego, nadzwyczajnego zdarzenia, o charakterze ograniczonym terytorialnie, istnieje potrzeba podjęcia szybkiej regulacji przez organy lokalne. W takiej sytuacji bezzasadne, z uwagi na konieczność szybkiej reakcji normatywnej o lokalnym charakterze, byłoby stanowienie przepisów przez organy centralne.

W odniesieniu do aktów prawa miejscowego, jako aktów kształtujących prawa i obowiązki jednostek zamieszkujących na obszarze ich obowiązywania, niezmiennie ważną kwestią jest ich kontrola sprawowana przez sądy administracyjne. Co do zasady ma ona charakter derogacyjny, bowiem jej skutkiem jest eliminacja aktu prawa miejscowego z obrotu prawnego. Sądy administracyjne, które weryfikują prawo miejscowe, pełnią rolę szczególnego rodzaju „prawodawcy negatywnego”. Kontrola aktów prawa miejscowego w obowiązującym stanie prawnym jest gwarancją spójności systemu prawa, a w konsekwencji jego jednolitości.

6. Wykorzystanie

Dokonując analizy kontroli aktów prawa miejscowego, należy stwierdzić, iż mankamentem obecnie obowiązujących przepisów prawa w tym zakresie jest brak jednolitej spójnej regulacji ustawowej dotyczącej kontroli aktów prawa miejscowego. Rozrzucenie regulacji w wielu ustawach prowadzi do braku spójności regulacji w tym zakresie, dlatego uzasadnione wydaje się podjęcie stosownych prac legislacyjnych. Wyniki przeprowadzonych badań przedstawionych w prezentowanym opracowaniu mogą stanowić kolejny impuls do podjęcia przynajmniej dyskusji w tym zakresie, która pozwoli określić skalę analizowanego problemu i wyciągnąć ewentualne wnioski o charakterze legislacyjnym.

V. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Mój dotychczasowy dorobek naukowo-badawczy obejmuje ponad 70 publikacji naukowych, z czego większość, ponad 60 zostało wydanych już po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych. W mojej dotychczasowej pracy naukowej wyraźnie zaznacza się kilka

obszarów zainteresowań, obejmujących prawo administracyjne zarówno w jego aspekcie ogólnym, ustrojowym, jak również materialnym, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki prawa samorządu terytorialnego.

1. Przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora

Pracę zawodową rozpocząłem jako doktorant stypendysta, a następnie asystent/doktorant w Katedrze Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji kierowanej przez prof. zw. dr hab. Mariana Zdyba. Od początku głównym obszarem prowadzonych przeze mnie badań były zagadnienia dotyczące funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Rozpoczęcie mojej pracy zawodowej zbiegło się bowiem z kontynuacją wdrażania reformy administracji publicznej z 1998 roku, zmianami w podziale administracyjnym, czego dotyczył artykuł nt. *„Podział terytorialny specjalny i jego jednostki”* [w:] *Jednostka w demokratycznym państwie prawa*, red. J. Filipek, Bielsko-Biała 2004, w tym również administracji samorządowej i rozbudową struktur samorządu terytorialnego. Przedmiotem badań była nie tylko istota samorządu terytorialnego, jako istotnego elementu wprowadzonej dualistycznej administracji publicznej, lecz również odzwierciedlenie funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego w normach prawnych, które ulegały w ówczesnym czasie istotnym zmianom. Badania obejmowały m.in. zmiany jakim podlegał organ wykonawczy gminy, z organu kolegiального w jednoosobowy, pochodzący z bezpośrednich wyborów samorządowych. Analizę zmian ująłem w artykule nt. *„Zmiany w pozycji prawnej wójta, burmistrza (prezydenta miasta) jako organu wykonawczego gminy”* [w:] *Jakość administracji publicznej*, red. J. Łukasiewicz, Rzeszów 2004. Ponadto moje zainteresowania skierowane zostały w stronę problematyki samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w kontekście nadzoru nad ich działalnością ze strony organów państwa, czego wyrazem była publikacja nt. *„Rola nadzoru w funkcjonowaniu administracji publicznej”*, *Studia Iuridica Lublinensia*, tom III, Lublin 2004, zaś pogłębionej analizy problematyki dokonałem w rozprawie doktorskiej nt. *„Nadzór nad samorządem terytorialnym a samodzielność i publicznoprawna podmiotowość gminy”* Lublin 2006.

2. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora:

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych moje zainteresowania naukowo-badawcze skupiły się na 3 głównych obszarach: pierwszy związany z prawem samorządu terytorialnego, drugi powiązany z problematyką ustrojowego prawa administracyjnego, trzeci dotyczący aspektów materialnego prawa administracyjne ze szczególnym uwzględnieniem kwestii bezpieczeństwa i zadań organów administracji publicznej.

- **Obszar prawa samorządu terytorialnego**

Obszar prawa samorządu terytorialnego pozostaje główną płaszczyzną mojej działalności naukowo-badawczej, należy w nim wyróżnić 3 obszary zainteresowań:

- 1) Kontynuacja badań nad istotą, charakterem oraz celami nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego w kontekście ich samodzielności;
- 2) Organizacja i funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) Istota aktów prawa miejscowego w perspektywie ich kontroli sądowoadministracyjnej.

Ad. 1

Ważne miejsce w mojej pracy naukowo-badawczej po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych stanowiła kontynuacja podjętych badań nad istotą, charakterem i celami nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego w kontekście ich samodzielności. Efektem były kolejne publikacje m.in. *„Zasada subsydiarności (pomocniczości) a dobra administracja”* [w:] *Dobra administracja, teoria i praktyka*, red. S. Wrzosek i J. Łukasiewicz, Radom 2007, *„Decentralizacja i jej znaczenie dla sprawności działania administracji publicznej”* [w:] *Wpływ prakseologii na organizację i funkcjonowanie administracji publicznej*, red. M. Domagała i K. Sikora, Radom 2009, *„Instytucja nadzoru w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, organy ochrony prawnej w okresie transformacji ustrojowej w Polsce”* (współautor D. Lebowa) [w:] *Organy ochrony prawnej w okresie transformacji ustrojowej w Polsce*, red. W.S. Kucharski, M. Żmigrodzki, Lublin 2008, *„Środki nadzoru nad samorządem terytorialnym o charakterze personalnym”* *Studia Iuridica Lublinensia* tom XIV, Lublin 2010. Wiązało się to także z opracowałem również hasła encyklopedyczne: 1) *Skarga na bezczynność organu samorządu terytorialnego*, 2) *Skarga na rozstrzygnięcie nadzorcze Prezesa RM i wojewody*, 3) *Skarga na uchwały jednostek samorządu terytorialnego*, 4) *Skarga na rozstrzygnięcie nadzorcze RIO*, 5) *Nadzór nad samorządem gminnym*, 6) *Nadzór nad samorządem powiatowym*, 7) *Nadzór nad samorządem województwa*, które znalazły się w *Encyklopedia Samorządu Terytorialnego* red. K. Miaskowska-Daszkiewicz, B. Szmulik, Warszawa 2010, jak również hasła: 1) *Europejska Karta Samorządu Lokalnego*, 2) *Euroregion*, 3) *Regionalna Izba Obrachunkowa*, 4) *Samorząd gospodarczy*, 5) *Samorząd terytorialny a autonomia*, 6) *Samorząd terytorialny a decentralizacja*, 7) *Samorząd terytorialny- geneza*, 8) *Samorząd terytorialny a subsydiarność*, 9) *Samorząd zawodowy*, 10) *Samorządowe Kolegia Odwoławcze*, 11) *Samorząd terytorialny- przedmiot i podmiot*, które opublikowane zostały w *Encyklopedii Prawa Administracyjnego* red. M. Domagała, A.

Haładyj, S. Wrzosek, Warszawa 2010. Efektem tych pogłębionych analiz i badań nad nadzorem stała się przygotowana przeze mnie monografia nt. „*Samodzielność gminy w aspekcie oddziaływań nadzorczych*”, Radom 2010, (ss. 308), w której wykazałem, że problematyka nadzoru nad samorządem terytorialnym w nawiązaniu do samodzielności gminy stanowi kluczowe zagadnienie w aspekcie pozycji samorządu gminnego w systemie prawnym Rzeczypospolitej Polskiej. Nadzór ma zastosowanie tam gdzie sprawowanie administracji publicznej następuje na zasadzie decentralizacji władzy publicznej. Wraz z oddaniem przez państwo jednostkom samorządu terytorialnego zadań publicznych do realizacji następuje również przyznanie samodzielności w zakresie ich wykonywania. Konstrukcja nadzoru zapewnić ma zgodność z prawem działań jednostek samorządu terytorialnego, a także koordynację całej administracji publicznej w zakresie wykonywania zadań publicznych. Nadzór nad samorządem terytorialnym sprawowany jest przez organy „zewnętrzne” (Prezes Rady Ministrów, wojewoda, regionalna izba obrachunkowa) względem jednostek samorządu terytorialnego, zatem nie jest oparty na zależności organizacyjnej między organami - nadzorującym i nadzorowanym. Jest on wykonywany na podstawie wyraźnego tytułu prawnego, czyli przepisów Konstytucji i ustrojowych ustaw samorządowych. Siła i intensywność wykonywanego nadzoru decyduje równocześnie o granicach samodzielności jednostek samorządu terytorialnego.

Ad. 2.

Badania dotyczące funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego i ich organów obejmowały analizę zagadnień ustrojowo-organizacyjnych, rozwoju samorządności lokalnej oraz idei społeczeństwa obywatelskiego. W tym obszarze opublikowałem następujące artykuły naukowe: „*Wójt jako organ zarządzający urzędem gminy*” [w:] Zastosowanie nauk o zarządzaniu w organizacja gospodarczych i administracji publicznej, red. M. Kisała, W. Wytrząsek, Radom 2008, „*Administracyjnoprawne formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego*” (współautor P. Szreniawski), Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie, Warszawa 2008, nr 1 (7), „*Izby rolnicze jako forma samorządu gospodarczego w Polsce*”, Studia Iuridica Lublinensia tom XVII, Lublin 2012, „*Status prawny gmin uzdrowiskowych w Polsce*”, Studia Iuridica Lublinensia tom XXII, Lublin 2014, „*Charakter prawny i możliwość cofnięcia wniosku o odwołanie starosty (marszałka województwa) z innej przyczyny niż nieudzielenie absolutorium*” [w:] Aktualne problemy funkcjonowania samorządu terytorialnego, red. E. Era, E. Feret, S. Pieprzny, Sandomierz- Rzeszów 2017.

Rozważania nad istotą „samodzielnego zarządzania własnymi sprawą”, analizowanie okoliczności wpływających na rozwój samorządności lokalnej oraz idei społeczeństwa obywatelskiego zawarłem w publikacjach z których najistotniejsze są: *„Proces integracji europejskiej a międzynarodowa współpraca regionalna”* [w:] Finansowanie zadań administracji publicznej ze środków UE, red. M. Szewczak i M. Ganczar, Lublin 2011, *„Samorząd terytorialny a społeczeństwo obywatelskie”* [w:] Jakość administracji publicznej, a jakość życia społeczeństwa wybrane aspekty prawne i społeczne red. E. Jasiuk, Radom 2012, *„Samorządność lokalna na przykładzie gminy samorządowej w Szwajcarii”* (współautor A. Wąsowska) [w:] Jakość administracji publicznej, a jakość życia społeczeństwa wybrane aspekty prawne i społeczne, red. E. Jasiuk, Radom 2012, *„Rola samorządu terytorialnego w kształtowaniu wspólnot lokalnych”* [w:] Wyzwania i dylematy związane z funkcjonowaniem administracji publicznej red. E. Jasiuk, G.P. Maj, Radom 2012, *„Nowe formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego w świetle prezydenckiego projektu ustawy o współdziałaniu w samorządzie terytorialnym na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego oraz o zmianie niektórych ustaw”* Studia Iuridica Lublinensia tom XXI, Lublin 2014.

W swoich badaniach odniosłem się również do nowych oraz coraz bardziej rozpowszechniających się form zaktywizowania mieszkańców lokalnych społeczności na rzecz efektywniejszego i sprawniejszego funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Dałem temu wyraz w artykułach: *„Propozycje zaktywizowania mieszkańców jako przejaw szerszej „jawności” życia samorządowego w świetle prezydenckiego projektu ustawy o współdziałaniu w samorządzie terytorialnym na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego oraz o zmianie niektórych ustaw”* [w:] Jawność w samorządzie terytorialnym, red. B. Dolnicki, Warszawa 2015, *„Koncepcja powiatu metropolitalnego w świetle ustawy o powiecie metropolitalnym”* [w:] Samorząd powiatowy w Polsce – 15 lat doświadczeń (1999-2014), red. M. Klimek, J. Czerw, Lublin 2015 oraz *„Partnerstwo publiczno-prywatne – istota, charakter - 10 lat funkcjonowania w Polsce”* (współautor A. Wąsowska), [w:] Sposoby realizacji zadań publicznych, red. B. Dolnicki, Warszawa 2017, *„Tendencje rozwojowe w samorządzie lokalnym. Budżet obywatelski (partycypacyjny) jako nowy sposób aktywizacji mieszkańców gmin”* [w:] Tendencje rozwojowe prawa administracyjnego, red. E. Kruk, G. Lubeńczuk, T. Drab, Lublin 2017.

Co szczególnie istotne przygotowałem pierwszy od 1995 roku *Komentarz do ustawy o samorządowych kolegiach odwoławczych* (współautor A. Ostrowska), Warszawa 2012, w którym zaprezentowano dorobek doktryny prawa i postępowania administracyjnego oraz

orzecznictwa w zakresie statusu prawnego i zasad funkcjonowania samorządowych kolegiów odwoławczych od początku transformacji ustrojowej samorządu terytorialnego po 1990 roku.

Ad.3.

Istotną część moich zainteresowań naukowych związanych z prawem samorządu terytorialnego stanowiły badania nad istotą i charakterem prawnym aktów prawa miejscowego, które są niezmiennie ważnym elementem systemu źródeł prawa w Polsce, pokazującym odmienność terytorialną poszczególnych społeczności lokalnych. Ich stanowienie jest wyrazem decentralizacji prawotwórczej, a samodzielność w zakresie ich stanowienia uznać należy jako dopełnienie procesu stanowienia prawa na szczeblu centralnym. W tym kontekście przygotowałem następujące publikacje m.in. *„Akty prawa miejscowego terenowych organów administracji rządowej”* [w:] *Legislacja administracyjna*, M. Karpiuk, J. Kostrubiec, M. Paździor, K. Popik-Choraży, K. Sikora, Difin, Warszawa 2013, *„Akty prawa miejscowego a konstytucyjny system źródeł prawa powszechnie obowiązującego”* *Annales UMCS Sectio G (Ius)* No 1 (2017).

Wpisuje się również uczestnictwo jako partner w projekcie badawczym „Instytucje samorządu w demokratycznym państwie prawa” realizowany przez Wydział Prawa i Administracji UMCS w Lublinie w ramach którego to wydawana została już publikacja - „Samorząd a prawo do sądu”, red. J. Sobczak, Lublin 2016, w której znalazł się mój artykuł nt. *„Bezczynność prawotwórcza w zakresie stanowienia samorządowych aktów prawa miejscowego jako przedmiot skargi do sądu administracyjnego – faktyczna czy iluzoryczna ochrona w świetle art. 101a u.s.g.”*, w druku jest kolejna publikacja *„Stanowienie aktów prawa miejscowego wyrazem decentralizacji prawotwórczej”*.

Z tematyką aktów prawa miejscowego bardzo silnie związana jest problematyka ich kontroli, realizowana przez sądy administracyjne w trybie kontroli bezpośredniej, gdy dochodzi do faktycznego, bezpośredniego kontaktu sądu administracyjnego z aktem prawa miejscowego przez rozpatrywanie skargi, oraz w trybie pośrednim, gdy przedmiotem skargi jest rozstrzygnięcie nadzorcze organu nadzoru wydane w stosunku do aktu prawa miejscowego, a orzeczenie sądu dotyczące rozstrzygnięcia nadzorczego będzie również pośrednio oddziaływać na dalszy los aktu prawa miejscowego. Swoim rozważaniom dałem wyraz w następujących publikacjach: *„Skarga jednostki samorządu terytorialnego do wojewódzkiego sądu administracyjnego na rozstrzygnięcie nadzorcze organu nadzoru nad samorządem terytorialnym”* [w:] *Kontrola działania oraz beczynności administracji publicznej – wybrane zagadnienia*, red. M. Karpiuk i M. Czuryk, Lublin 2013, *„Nadzór i kontrola nad działalnością*

prawodawczą organów administracji publicznej”[w:] Legislacja administracyjna, M. Karpiuk, J. Kostrubiec, M. Paździor, K. Popik-Choraży, K. Sikora, Difin, Warszawa 2013, „*Kontrola Trybunału Konstytucyjnego*” [w:] Legislacja administracyjna, M. Karpiuk, J. Kostrubiec, M. Paździor, K. Popik-Choraży, K. Sikora, Difin, Warszawa 2013, „*Rola i znaczenie Najwyższego Trybunału Administracyjnego w kształtowaniu się modelu sądownictwa administracyjnego w Polsce*” [w:] X lat funkcjonowania dwuinstancyjnego sądownictwa administracyjnego w Polsce – wnioski de lege lata i de lege ferenda red. J. Czerw, A. Żywicka, Lublin 2014.

Istotność problematyki kontroli aktów prawa miejscowego przez sądy administracyjne w połączeniu z ochroną interesu jednostki wpłynęła na to, że zdecydowałem się na przygotowanie monografii nt. Kamil Sikora, „*Istota i charakter prawny aktów prawa miejscowego w zakresie ich sądowoadministracyjnej kontroli*”, Lublin 2017 (ss. 526), w której wykazałem, że akty prawa miejscowego, jako podustawowe źródło prawa powszechnie obowiązującego, są wyrazem samodzielności prawotwórczej organów samorządu terytorialnego oraz terenowych organów administracji rządowej w zakresie ich stanowienia. Wpływają one w sposób istotny na prawa i obowiązki ich adresatów, podlegając jednocześnie kontroli realizowanej przez sądy administracyjne, której wykonywanie jest podstawą ochrony praw podmiotowych adresatów tych aktów.

- **Obszar ustrojowego prawa administracyjnego**

Administracja samorządowa od momentu transformacji ustrojowej na przełomie 1989/1990 roku jest częścią dualistycznego modelu administracji publicznej w Polsce, co znajduje potwierdzenie w przepisach Konstytucji RP z 1997 roku. Chęć poddania analizie zależności na jakich opiera się ustrój administracji publicznej w Polsce, a także umiejscowienie w tym systemie samorządu terytorialnego oraz analiza roli jaką odgrywa administracja samorządowa dla efektywnego i sprawnego wykonywania zadań publicznych, skłoniły mnie do podjęcia badań w tym zakresie. Dałem im wyraz przygotowując hasła encyklopedyczne: 1) *Europejska Karta Samorządu Lokalnego*, 2) *Euroregion*, 3) *Regionalna Izba Obrachunkowa*, 4) *Samorząd gospodarczy*, 5) *Samorząd terytorialny a autonomia*, 6) *Samorząd terytorialny a decentralizacja*, 7) *Samorząd terytorialny- geneza*, 8) *Samorząd terytorialny a subsydiarność*, 9) *Samorząd zawodowy*, 10) *Samorządowe Kolegia Odwoławcze*, 11) *Samorząd terytorialny- przedmiot i podmiot*, które zostały opublikowane w Encyklopedii Prawa Administracyjnego red. M. Domagała, A. Haładyj, S. Wrzosek, Warszawa 2010. Ponadto przygotowałem hasła: 1) *Gmina*, 2) *Gmina uzdrowiskowa*, 3) *Miasto na prawach powiatu*, 4) *Powiat*, 5) *Regionalna Izba Obrachunkowa*, 6) *Województwo*, ujęte w Leksykonie administratywisty red. S. Wrzosek, A.

Haładyj, M. Domagała, Radom 2013. Warte przywołania są również publikacje E. Jasiuk, K. Sikora, „*Niezespolona administracja weterynaryjna*” oraz D. Lebowa, K. Sikora, „*Niezespolona administracja sanitarna*”, albowiem stanowiły one części kompleksowego opracowania dotyczące modelu terenowej niezespolonej administracji rządowej „*Niezespolona administracja rządowa*” pod red. M. Czuryk, M. Karpiuk, J. Kostrubiec, Warszawa 2011, a także „*Aparat pomocniczy administracji publicznej*” będący rozdziałem w podręczniku „*Administracja publiczna i prawo administracyjne w zarysie*” red. M. Karpiuk, J. Kowalski, Poznań-Warszawa 2013.

Ponadto brałem udziału we współpracy z innymi ośrodkami naukowymi w Polsce przy tworzeniu publikacji - „*Administracja Publiczna*” jako autor: 1) *Część V - Samorząd województwa* [w:] *Administracja publiczna tom III Ustrój administracji samorządowej*, M. Bąkiewicz, P. Chmielnicki, J. Jaskiernia, K. Sikora, A. Wierzbica, KOMENTARZ, red. B. Szmulik, K. Miaskowska-Daszkiewicz, Warszawa 2012, 2) *Część VI – Samorządowe kolegium odwoławcze* [w:] *Administracja publiczna tom III Ustrój administracji samorządowej*, M. Bąkiewicz, P. Chmielnicki, J. Jaskiernia, K. Sikora, A. Wierzbica, KOMENTARZ, red. B. Szmulik, K. Miaskowska-Daszkiewicz, Warszawa 2012, 3) *Część VII - Regionalna izba obrachunkowa* [w:] *Administracja publiczna tom III Ustrój administracji samorządowej*, M. Bąkiewicz, P. Chmielnicki, J. Jaskiernia, K. Sikora, A. Wierzbica, KOMENTARZ, red. B. Szmulik, K. Miaskowska-Daszkiewicz, Warszawa 2012.

- **Obszar materialnego prawa administracyjnego ze szczególnym uwzględnieniem problematyki bezpieczeństwa i zadań organów administracji publicznej**

Trzeci obszar mojej aktywności naukowo-badawczej związany był z materialnym prawem administracyjnych ze szczególnym uwzględnieniem problematyki bezpieczeństwa i zadań organów administracji publicznej w tym zakresie. W ostatnim czasie kwestia bezpieczeństwa stała się jednym z wiodących tematów do dyskusji, wymiany poglądów, a także przedmiotem licznych publikacji naukowych. Moje zainteresowania skupiły się głównie na analizowaniu struktur administracji publicznej, jak również poszczególnych organów i instytucji od strony ich aktywności w realizowaniu zadań publicznych pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką bezpieczeństwa. W tym kontekście wymienić należy m.in. współautorstwo komentarza – „*Ustawa o transporcie drogowym, Komentarz*”, K. Sikora, G. Lubeńczuk, Warszawa 2013 oraz publikację „*Bezpieczeństwo w transporcie drogowym*” [w:] „*Podstawowe płaszczyzny zagrożeń bezpieczeństwa wewnętrznego*” red.

M. Zdyb, J. Stelmasiak, K. Sikora, Warszawa 2014, w których dokonałem analizy pozycji prawnej oraz zadań realizowanych przez Inspekcję Transportu Drogowego. Ponadto wymienić należy również publikację *„Straż gminna (miejska) jako element bezpieczeństwa lokalnego”* [w:] Współczesne uwarunkowania bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. Wymiar polityczno-prawny i społeczny, red. M. Gąska, M. Paździor, Lublin 2015, w której to wykazałem potrzebę funkcjonowania straży gminnych jako gminnym jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za realizację zadań ze sfery bezpieczeństwa na obszarze danej gminy, a także publikację *„Istota, zasady i struktura obrony cywilnej RP”*, Studia Iuridica Lublinensia tom XXIV, Lublin 2015, w której wykazałem potrzebę funkcjonowania struktur obrony cywilnej, jak również poddałem analizie główne zadania. Zebrane podczas badań informacje dotyczące zadań organów administracji publicznej w zakresie bezpieczeństwa posłużyły ponadto do przygotowania dwóch opracowań: rozdział V *„Straże w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego”* oraz rozdział VII *„Inspekcje jako podmioty wyspecjalizowane w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego”* stanowiących części składowe publikacji System bezpieczeństwa i porządku publicznego. Organy i inne podmioty administracji, red. M. Zdyb, J. Stelmasiak, K. Sikora, Warszawa 2015.

Nie tylko organy i inne podmioty administracji publicznej mają w zakresie swojej działalności wykonywanie zadań ze sfery bezpieczeństwa, jest ona również domeną działań organizacji pozarządowych, których członkowie częstokroć społecznie zapewniają i dbają o Nasze bezpieczeństwo. Wymienić należy choćby Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, którego działalność została przeze mnie przedstawiona w publikacji nt. *„Bezpieczeństwo osób przebywających na obszarach wodnych”* (współautor A. Wąsowska) [w:] Prawne, instytucjonalne i społeczne uwarunkowania bezpieczeństwa, red. S. Bębas, A. Gołębiowski, Radom 2014, a także Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, ratownikom tej formacji poświęciłem publikację nt. *„Ratownicy górscy”* [w:] System bezpieczeństwa narodowego, Tom II, Pracownicy formacji bezpieczeństwa i porządku publicznego, służb ratownictwa i ochrony, red. M. Czuryk, M. Karpiuk, Olsztyn 2017.

Moje zainteresowanie związane było również z organami i innymi podmiotami o charakterze wojskowym, które w swojej działalności funkcjonują w szeroko pojętej sferze bezpieczeństwa. W tym zakresie należy wymienić następujące publikacje: *„Żandarmeria Wojskowa w strukturach administracji bezpieczeństwa i porządku publicznego”* [w:] Miejsce administracji publicznej w sferze bezpieczeństwa i porządku publicznego, red. M. Karpiuk, Warszawa 2012, *„Służba Kontrwywiadu Wojskowego i Służba Wywiadu Wojskowego”* oraz *„Sądownictwo wojskowe”* [w:] Prawo wojskowe red. M. Czuryk, M. Karpiuk, Warszawa 2015,

„Obowiązki i uprawnienia żołnierzy NSR oraz ich pracodawców” [w:] Prawo obronne Rzeczypospolitej Polskiej w zarysie, red. M. Czuryk i W. Kitler, Warszawa 2014, jak również publikacja „National Reserve Forces as New Quality in System of Polish Armed Forces” (współautor E. Jasiuk) [w:] „Legal Security” edited by K. Dunaj and M. Stepnowska, Warsaw 2013, przygotowana w j. angielskim.

- **Inne publikacje**

Z moją aktywnością naukową w ramach przedstawionych obszarów badawczych związana była również działalność redakcyjna. Wymieniać należy choćby: *Rocznik Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu, tom IV*, red. M. Ganczar, M. Domagała, K. Sikora, Radom 2008, ss.364, *Wpływ prakseologii na organizację i funkcjonowanie administracji publicznej*, red. M. Domagała, K. Sikora, E. Jasiuk, Radom 2010, ss. 212, *Pomiędzy zarządzaniem publicznym a ogólną teorią administracji*, red. E. Jasiuk, G.P. Maj, K. Sikora, S. Wrzosek, Radom 2013, ss.213, jak również *Podstawowe płaszczyzny zagrożeń bezpieczeństwa wewnętrznego*, red. M. Zdyb, J. Stelmasiak, K. Sikora, Warszawa 2014, ss. 256 oraz *System bezpieczeństwa i porządku publicznego. Organy i inne podmioty administracji*, red. M. Zdyb, J. Stelmasiak, K. Sikora, Warszawa 2015, ss. 358. Przedmiotowe publikacje są zbiorem wiedzy z zakresu prawa administracyjnego, stanowiąc pomoc naukową w ramach kształcenia na kierunku prawo, administracja oraz bezpieczeństwo wewnętrzne, mogą być przydatne są również dla słuchaczy studiów podyplomowych oraz kadry urzędniczej jednostek administracji publicznej na poziomie centralnym i lokalnym.

Warto także przywołać pozycję naukowe nie będące bezpośrednio związanymi z przedstawionymi obszarami badawczymi. Należą do nich: „*Krajowy Rejestr Sądowy – organizacja, zasady, funkcje*” [w:] *Rocznik Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu, tom IV* red. M. Ganczar, M. Domagała, K. Sikora, Radom 2008; „*Koncesja jako administracyjnoprawna forma ograniczenia swobody (wolności) działalności gospodarczej*” [w:] *Wolność działalności gospodarczej i jej ograniczenia. Problematyka prawna i aksjologiczna* red. M. Karpiuk, Warszawa 2011; „*Model służby cywilnej we Francji*” [w:] *Prawo urzędnicze*, red. K. Chochowski, Radom 2012 oraz „*Suszczość prawila i procedury prinjatija obszczego bjudzeta Ewropejskiego Sojuza: analiticeskij obzor*” (współautor E. Jasiuk), [w:] *Teorija i praktika razwitija unżenerno-pedagogiczeskogo obrazowanja w ramach mgwrk. Sbornik naucznych statej*, red. C. H. Ankydy, Mińsk 2014 – tekst przygotowany w j. rosyjskim.

W ramach mojej aktywności naukowej byłem również recenzentem publikacji naukowych: „*XX lat odrodzonego samorządu terytorialnego*” red. E. Jasiuk, Radom 2011, ss.290 [w:] *Studia Iuridica Lublinensia* tom XVII, Lublin 2012, s. 240-243, ISSN 1731-6375; „*Zasady ustroju politycznego państwa*” M. Brożek, M. Karpiuk, J. Kostrubiec, K. Walczuk, Polskie Wydawnictwo Prawnicze Iuris Poznań 2012, ss. 241 [w:] *Studia Iuridica Lublinensia*, tom XVII Lublin 2012, s. 240-243.

Uczestnictwo w konferencjach naukowych:

Z moją aktywnością naukową w ramach przedstawionych obszarów badawczych ściśle powiązane było również uczestniczenie w konferencjach, sympozjach i seminariach naukowych, których tematyka powiązana była z problematyką prawa samorządu terytorialnego, ustroju administracji publicznej, jak również roli organów i innych podmiotów administracji publicznej w szeroko pojętej sferze bezpieczeństwa publicznego. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć: „*Decentralizacja i jej znaczenie dla sprawności działania administracji publicznej*” referat z wygłoszeniem w ramach Krajowej Konferencji Naukowej – „Wpływ prakseologii na organizację i funkcjonowanie administracji publicznej”, Radom dnia 10-11 maja 2009 r., „*Rola i znaczenie Najwyższego Trybunału Administracyjnego w kształtowaniu się modelu sądownictwa administracyjnego w Polsce*” referat z wygłoszeniem w ramach Międzynarodowej Konferencji Naukowej - „X lat funkcjonowania dwuinstancyjnego sądownictwa administracyjnego w Polsce – wnioski de lege lata i de lege ferenda” w dniach 16-18 maja 2014 r., Kazimierz Dolny; „*Koncepcja powiatu metropolitalnego w świetle projektu ustawy o powiecie metropolitalnym*” referat z wygłoszeniem w ramach Krajowej Konferencji Naukowej „Samorząd terytorialny w Polsce. 15 lat doświadczeń (1999-2014)”, Kraśnik dnia 5 czerwca 2014 r.; „*Bezpieczeństwo osób przebywających na obszarach wodnych*” referat z wygłoszeniem w ramach Międzynarodowej Konferencji Naukowej – „Bezpieczeństwo w obliczu zmian społecznych. Wybrane aspekty prawne, administracyjne i pedagogiczne” Piotrków Trybunalski dnia 4-5 kwietnia 2014 r., „*Straż gminna (miejska) jako element bezpieczeństwa lokalnego*” referat wygłoszony w ramach Międzynarodowej Konferencji Naukowej - „Współczesne bezpieczeństwo państwa. Wymiar polityczno-prawny i organizacyjny, Lublin dnia 5-6 listopada 2014 r., oraz „*Rola samorządu terytorialnego w państwie demokratycznym - czy możemy jako społeczeństwo funkcjonować bez samorządu terytorialnego?*” referat wygłoszony w ramach Krajowej Konferencji Naukowej – „Samorząd. Forma partycypacji uczestniczącej”, Lublin dnia 7 kwietnia 2016 r.

Ponadto w ramach działalności naukowo-badawczej brałem udział w licznych konferencjach wypełniając zadania w ramach komitetów organizacyjnych i naukowych oraz rad programowych. Szczegółowy wykaz oraz opis znajduje się w załączniku nr 4.

Działalność organizacyjna:

Uzupełnieniem mojej aktywności naukowej była działalność organizacyjna na rzecz ośrodków naukowych w których byłem lub do chwili obecnej jestem zatrudniony. W Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie jestem m.in. członkiem Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, byłem w latach 2012-2016 członkiem Wydziałowej Komisji Wyborczej, pełniłem również wielokrotnie funkcję Sekretarza Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej. Pełnię także funkcję kierownika „Podyplomowych Studiów Administracji” oraz studiów podyplomowych „Przedsiębiorczość”.

Natomiast w ramach działalności organizacyjnej w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu byłem członkiem redakcji Roczników Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu, a także wielokrotnie pełniłem funkcję Rzecznika Dyscyplinarnego ds. Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu.

Działalność dydaktyczna:

Działalność naukowo-badawczą łączyłem z działalnością dydaktyczną, mogąc przekazywać wiedzę i doświadczenie studentom oraz słuchaczom studiów podyplomowych. W ramach zatrudnienia w ośrodkach naukowych prowadziłem następujące zajęcia dydaktyczne.

W Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie było to: na kierunku prawo: Prawo samorządu terytorialnego – wykład, Prawo administracyjne - ćwiczenia, na kierunku administracja: Nauka o administracji – wykład, Prawo samorządu terytorialnego – wykład, Europejskie prawo samorządu terytorialnego – wykład, Prawo administracyjne część ogólna i prawo administracyjne część szczegółowa – ćwiczenia, Ustrój administracji publicznej – ćwiczenia; na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne: Bezpieczeństwo w komunikacji powszechniej i transporcie – ćwiczenia; na kierunku prawnobiznesowym: Gospodarka komunalna – wykład.

W Wyższej Szkole Humanistyczno-Ekonomicznej w Zamościu prowadziłem wykłady z przedmiotów: Prawo administracyjne oraz Prawo samorządu terytorialnego.

Natomiast w Wyższej Szkole Handlowej w Radomiu prowadziłem wykłady z przedmiotów: Prawo administracyjne, Samorząd terytorialny w RP, Stanowienie aktów prawa miejscowego, Wstęp do prawoznawstwa.

Kamil Sikora

JSW